

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadhatatlanban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben házas korva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Helytartóság és kiadhatatlan:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megfeszítési nem vállalhat.

Művészetek és hirdetések a
 kiadhatatlanban intézendők.

Helyes minden évi 8 szor.

NAGYVÁRAD, febr. 11.

Zárt ülés.

Szép az élet mikor zajlik, mert erő van benne, mint a zúgó folyamban, mely akadályt söpör s ha túlcsap is partjain, termékeny az iszap, mit szétterít.

A rendkívüli, az izgalmas parlamenti jelenetek nem remegtetnek meg bennünket. A haza sorsa nem társalgási téma, de harci jelszó, mely a lelkesedés tüzenél szenvedélyeket gyújt s ha a hazáért ég a szenvedély, még túlzásaiban se rombolhat, csak épít. Istent és hazát szeretni sohasem lehet eléggé.

Járja a csipős közbeszólás, zárt ülés és vihar most a parlamentben s szinte itt messze a vidéken is melegsünk a tüznél, mely a »Házban« a hazáért lobog.

Vajh mi erős tus aztán a nagy lánghozzás az olyan jelenet, mint a milyen a mai tárgyalás alatt sült ki. A harcz folyik s míg mi azt hisszük, hogy százával hever a hullá a csatatéren — ki-sül, hogy harczos sincsen száz a nagy vihar daczára.

Sem tegnap, sem ma nem volt határozatképes a Ház.

Nol ha még a mostani életbe vágó fontosságú tárgyalások sem tudják annyira sem felköltetni a képviselő urak érdeklődését, hogy legalább megjelenjenek a Házban, akkor igazán kár felküldeni őket s ne zárt ülést kívánjanak, hanem zárják be a Házat.

A mai ülés így külsőleg szörnyen mozgalmasnak látszik a távolból, de szo-

moruan érdekes momentuma, hogy 11 óra is elmúlt, mikor megnyithatta az ülést Apponyi, mert ennyi idő alatt birtak összehívtatni 100 képviselőt.

*

A mai zajos gyűlésről következő tudósításunk érkezett:

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 11.

Elnök: Apponyi Albert gróf.
 Felolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét, amelyhez

Lengyel Zoltán szól. Kijelenti, hogy nem lehet helyes a jegyzőkönyv utolsó passusa, mely azt mondja, hogy mára ülés hirdettetett és napirend állapítottatott volna meg. Kijelenti, hogy ez nem lehet helyes, mert ő nem hallotta az elnök ilyen kijelentését. Indítványozza, hogy a jegyzőkönyv erre vonatkozó passusa töröltesse és ma ne tartassék tanácskozás.

Elnök: Fel akarja tenni a kérdést, elfogadja-e a Ház az indítványt?

Hentaller Lajos: Kéri annak megállapítását, hogy helyes-e a jegyzőkönyv kifogásolt része, igen vagy nem.

Elnök: Erre a Ház illetékes. Ha a Ház elfogadja a jegyzőkönyvet, az indítvány elesik. Kéri a Házat, hogy elfogadja-e a jegyzőkönyvet hitelesnek, vagy nem?

(Felkiáltások a balon és szélsőbalon: Nem vagyunk határozatképesek! Hangok jobbfelől: Elég ha negyvenen vagyunk!)

Kubik: Nem határozatképes a Ház!

Lengyel: Így nem lehet tanácskozni!

Benedek: Tessék összeszámláltatni!

Elnök: Mivel kétely merült fel a határozatképeség iránt, elrendeli a jelenlevők összehívását. (Megtörténik.) Jeleni, hogy csak 84 képviselő van jelen, s mivel a jegyzőkönyv hitelesítéséhez 100 képviselő jelenléte szükséges, az ülést egy negyedóra felfüggeszti.

Szünet.

Györfy Gyula lemondása.

Elnök: Az ülést ismét megnyitja, mintán a Ház most már határozatképes. Bejelenti, hogy Györfy Gyula képviselő lemondott mandátumáról. Kisebb jelentőségű előterjesztések után

Fejérváry stylusa.

Kubik: A házszabályokhoz kér szót, kötelességének tartja tegnap az ülés végén történt házszabályellenességet szóvátenni. Természetes, hogy ő arra kérte politikai elvtársait, hogy annak az óhajásnak, melyet a miniszterelnök ellentünk a kibővízési rendszerrel akar indítani, az ellenzék ne nyújtson segédkezet. Ezért felkérte őket, hogy távozzanak a szavazás előtt. Mert ha a kormányelnök e rendszert akarja meghonosítani, hát a híres szabadelvű párttól elvárat annyit, hogy legalább is annyian legyenek itt, hogy a Ház határozatképes legyen. (Mozgás a szélsőbalon. Felkiáltások: Micsoda híres! Micsoda beszéd ez?) Felolvassa a tegnapi ülésről szóló naplónak idevonatkozó részét.

Buzáth: Olvasd fel az egész naplót. (Derültség.)

Kubik: Ő joggal proponálta tegnap a határozatképeség megállapítását. Az elnökség tehát szabályellenesen járt el, ez ellen tiltakoznak. (Helyeslés a szélsőbalon, ellentmondások jobbról.) A honvédelmi miniszter a vita folyamán olyan közbeszólásokat használt, hogy azt nem szabad szó nélkül hagyni. (Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszter valóságban kéjeleg a kaszárnyába való kifejezéseken (Ugy van! a szélsőbalon, mozgás a jobboldalon.) és az elnökségnek emez uncs szava. Ő a miniszter közbeszólásairól statisztikát készített. (Derülttség.) Felolvassa e statisztikát. (Halljuk! Halljuk!) Elvárják, hogy a miniszterrel szemben is egyformán bánjon az elnökség. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Lengyel Zoltán szólni kíván.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz szól. A tegnapi ülés végén történetekről beszél. Az elnökség tegnapi eljárása helytelen volt. (Ugy van! a szélsőbalon.) Orvoslást kér.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szinpadi erkölcs.

Írta: Margitai.

Hála az égnek, haoyatában van az az individualizmus, melyet a nagy francia forradalom után a liberalizmus produkált s mely a tudományban és életben egyaránt igen szomorú gyümölcsöket termelt. A politikai és közgazdasági rendszerekbe immár iparkodnak egy kis erkölcsi, morális olajat csöpögtetni, sőt az esztétikában is kezdik elismerni, hogy ha a művészet termékeinek közvetlen célja nem is lehet erkölcsjavítás, de viszont egészen közömbös sem lehet a művészet az erkölcsiség követelményei iránt. Azonban jó lenne ezeket az elveket a gyakorlatban hangsúlyozni, s érvényt is szerezni nekik. Jó lenne különösen a színművészet terén hangoztatni, hogy az oly művek, amelyek természetüknél fogva az érzékiséget ingerlik és elégitik ki, tehát amelyek erkölcsstelenek, azoknak semmi létjoguk nincs a művészet templomában s azokat korbáccsal kell kiütöni onnan. Hangsúlyozni kell, hogy esztétikai gyönyör, élvezet az, melyet a művészet termékei előidézni hivatva vannak s hadat izenni a Max Nordauk és hasonló hamis próféták tanításának, kik minden esztétikai

működést a nemi életből származtatnak, s az állatok udvarlásában látják a széperzék első csirait.

Ha valahol, nálunk aktuális, időszerű a szinpadi erkölcs problémája; mert nem hiszem, hogy volna a vidéken színház, mely a szennyirodalom termékeit oly bőszéggel hozná színpadra, mint a mi kulturális intézmény czégére alatt épített külső kiállításra oly díszes színházunk. Várad erején fölül áldozott, sok más talán fontosabb szükséglet mellőzésevel Thália templomára, legyen tehát az valóban az izlés, a széperzék, a magyar nemzeti érzület, műveltség temploma, nem pedig erkölcsrontó, arczpirító orfeum...

Auguste Dorchain egy kiváló francia író az Annales politiques et littéraires jan. 4-iki számában érdekes dolgokat mond a szinpadi erkölcs súlyosságáról kapcsolatban a verses szindarabok problémájával. »El vagyok ragadtatva ugymond, hogy a tárgy napirendre került. Minden oldalról aggodni kezdenek immár azon, hogy a színházban a művészet alsóbb formái és a költői inspiráció gyalázata uralkodnak. Nem rég Gaston Jollivet a Gauloisban megjelent szép cikkében számot ad arról, hogy a közönség immár kezd jóllakni a tényleges szennyvel (saturation du public par la bone actuelle). Arra a kérdésre, miért nincs nagy kelete a verses drámáknak, így felel: »Hogy

az ilyen művek kedvesek legyenek a közönség előtt az kellene, hogy a közönség a színházban nemes érzelmek ápolását keresse: egészséges örömei terjeszkedését, nemes számalom istápolását, hogy örömet érezzen akarata szilárdulásán, a jó és rossz iránti érzelmei finomulásán, keresse a szerelem fogalmának nemesbülését, a felebaráti szeretet növekedését, már akár a mosoly derűjével akár a részvét könnye árán. Azonban, mit nyújtanak neki ott, s mit keres a közönség ott elenyészőn csekély kivétellel? Az intrigák és dialogusok kértelműségéből eredő érzékcsiklandozást; a szeretkezés ocsmányosságainak föltüntetését, hogy eleget tegyen legrosszabb kíváncsiságának; a tényleg »chiennerie«-vé alacsonyult szerelmet; vagy pedig itt ott, hogy eleget tegyen be nem vallott kegyetlenkedési szükségletének, mely sok lélek mélyén ott lappang, keres egy kis alacsony és fekete igazságot, realitást, természetesen egy, hogy azt a részvét valahogy ne enyhítse, ne emelje föl, de sőt ellenkezőleg, hogy gyarapítsa az az emberek kölcsönös megvetését egymás iránt, az élet félelmét és utálatát.*

* Ugyan mit is érezhet az emberiség iránt az, aki Zola világában él, kinek regényeiben egészséges és tisztességes, becsületos egyén alig fordul elő. Zola irodalmi munkája kolosszális megrágalmozása az emberiségnek. L: Le naturalisme on l'imoralité littéraire. A Laporte. Paris. 1894.

A házszabályok megsértése.

Beöthy Akos: Nincs kifogása a honvédelmi miniszter közbeszólásai ellen, de szól a házszabályok megsértésének kérdéséhez. Tegnap délelőtt egészen végig jelen volt. Sajnálattal konstatálja, hogy Dániel alelnök tegnap egyik hibát a másik után követte el. Tiltakozni kell az ellen, hogy precedens ne támadhasson a jövőre belőle. Első sorban a csendet és rendet nem tudta megtartani. Másodszor a Ház határozatképességét nem tudta megállapítani. Tegnap a Ház megolvasását azonnal el kellett volna rendelnie. Véleménye az, hogy az ülés meghosszabbításában határozathozatal még nincs. Miután ez a mai napirendben nincs felvéve, ki kell tűzni azt a holnapi napirendre. (Zajos helyeslés.)

Rakovszky István: Csatlakozik Beöthy véleményéhez. A tegnapi határozat törvénytelen.

Beöthy: Igaz! Ugy van! Törvénytelen!

Rakovszky: Amilyen bizalommal viseltetik az elnök, olyan bizalommal viseltetik az alelnökök iránt. Az alelnök tegnap mulasztást követett el. Nem mondja, hogy talán kedvezni akartak a kormánynak, de minden tekintetben helytelenül cselekedtek. Az alelnök tegnap megrövidítette, sértette az ellenzék jogait. Csatlakozik Beöthy indítványához. (Helyeslés.)

Benedek János: Szintén a házszabályokhoz kér szót. Csak úgy tudták meg tegnap az ellenzéken, hogy az ülésnek vége van, hogy az elnök elhagyta helyét. A fődolog most az, hogy az elnöknek megtörtént-e tegnap a napirend megállapítása. Allapítsák meg a gyorsírói jegyzetből.

Dániel alelnök védekezése.

Dániel Gábor: Öszintén megvallja, bámul azon, (Felkiáltások az ellenzéken: Mi is bámunk!) hogy 5 évi elnöksége után most jut az ellenzéknek eszébe megtámadni őt és vádolni. (Halljuk!) Mikor ő a határozathozatalt denunziálta látva a többséget, meg volt győződve arról, hogy a Ház határozatképes.

Felkiáltások az ellenzéken: Az nem elég!

Dániel: Elég. Az elnökség ezt gyakran megteszi. A határozat kihirdetése után támadt zaj a szélsőbalon, de ő nem hallotta, mit kiáltanak.

Lengyel Zoltán: Ez a baj!

Dániel: Ha mégis hallotta volna a kiáltásokat, hogy nem határozatképes a Ház, nem volt kötelessége neki concedálni azt. (Zajos ellentmondások a balon és szélsőbalon.) Nem, miután a határozathozatal meg volt. Ő mindig azon volt, hogy a Házban rendet és csendet tartson, de ha a szenvedélyek annyira felkorbácsolatnak, hogy azt nem lehet...

Ha néhány tiszta és gyengéd művet kedvezően fogadnak is, csak azon föltétel alatt történik ez, hogy valahogy érzelmmel és gondolattal meg ne legyenek terhelve, csak nagyon kevésé, hogy a szívnek, a szellemnek csak a felületén maradjanak, hogy soha az örömet a gyönyörűségig ne szántásák föl sem a szerelmet a szenvedélyig, vagy a könyörtületet a fájdalom mélyéig. Ami pedig a jó és rossz kérdését illeti, mely minden népek és századok drámai remekeinek mélyén ott van, ha ugyan nem ez az alapjuk, nem azt kell-e konstatálnunk, kedves kolléga, hogy ezt nemcsak soha sem veti föl modern dráma irodalmunk, de ez még az író legtávolabb gondolatában sem felelhető föl?

Ami a második kérdést illeti, hogy t. i. miként lehetne a költői színművet visszahelyezni jogába, megvallom, hogy ezen más nem segít, mint az erkölcsök reformja, a közönség erkölcsiségének, s szellemi színvonalának emelkedése. Ez természetesen nem egy napi munka, még ha az írók komolyan hozzáfognának is.

Illőnek találjuk, hogy valamint a színpadi erkölcsstelenység Franciaországból áradt a kontinens többi országaiba, úgy az üdvös reform is francia földről induljon ki. Csak az a fő, hogy valamint a rosszban hanyatthomlok követtük a francia színpadot, nemes példájának

Molnár Jenő: Azért van a házszabály! **Kubik:** Hát Apponyi miért tud rendet tartani?

Dániel: Ismétli, hogy soha erőszakosságot nem követett el. Ha a Ház továbbra kitünteti bizalmával, tovább viseli az alelnöki állást.

Kubik Béla: Személyes kérdésben szól. Az alelnök szavahihetőségében nem kételkedik. De az alelnök azt mondta, hogy ő hallotta, hogy kiabáltak: a Ház nem határozatképes, de neki erre reagálni nem volt kötelessége. Ez a házszabálysértés, ezt concedálni akarja. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Dániel Gábor: Ismétli védekezését.

Kubik Béla: Fenntartja állítását.

Gajári Géza: Mikor tegnap az elnök denunziálta a határozatot, ő közbeszól: Egyhangulag elfogadták. E közbeszólása nincs benne a naplóban, de megtörtént, hivatkozik a körülötte ülőkre. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Közbeszól pedig azért, mert a szavazásnál az ellenzék elhagyta a termet. Kubik pedig, amikor felkelt szólásra, már el lett fogadva a határozat.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz és személyes kérdésben szólal fel. Fenntartja kijelentéseit.

Elnök: A meghallgatottak alapján...

Kubik Béla: Személyes kérdésben kér szót. (Derűtlenség.)

Apponyi kijelentése.

Elnök: Nem adhat már szót. Mindenekelőtt nem fogadja az elnökségnek azt a disztingválását, melyet Rakovszky tett, bár reá nézve megtisztelő az. Mindegyikük tévedhet, de mindegyikük a legjobb meggyőződésük, lelkiismeretük szerint járnak el. Határozottan visszautasítja azt, mintha az elnökség nem pártatlanul járna el. *O a honvédelmi miniszter közbeszólásaiokról figyelmeztette általánosságban, nem nevezve meg.* Az elnökség különben levonná a konzekvenziát akkor, ha a Ház bizalmát megvonná tőle. *O a tegnapi eljárás felett nem ítélkezhetik,* mert egyik elnök az elnöktársa fölül nem helyezkedhetik, mivel az, aki itt ül, teljhatalommal intézkedik.

Kubik Béla: Konstatálja, hogy Gajári nem helyesen szólalt fel. A tegnapi határozatot nem hozhatták egyhangulag, hiszen a naplóban benne van a kérdés feltevésénél: elfogadja-e a Ház a határozatot. A felelet: Igen! Nem! Tehát nem fogadhatták el egyhangulag. Ő rögtön fel akart szólalni, de az elnök már menni akart, úgy hogy utána kellett kiáltania, igaz egy kissé meglepődve: Hej! Hej! Van itt még valami! (Derűtlenség.)

Gajári Géza: Kijelenti, hogy ő megolvasta

tegnap a jelenvoltagekat, 122-en voltak jelen. Ha abban kételkednek, kötelezi magát, hogy 8 nap alatt a jelenvoltagek névsorát elhozza.

Beöthy Akos: Ismétli indítványát s kijelenti, hogy ahhoz ragaszkodik. (Helyeslés.)

A miniszterelnök.

Szell Kálmán: Azt mondja Beöthy, hogy tegnap nem hozatott meg törvényesen a határozat. Ő e nézetét nem osztja. (Felkiáltások a szélsőbalról: Mindjárt gondoltuk!) Erre nézve azt hiszi, legkompetensebb a Ház naplója. (Zajos ellentmondások az ellenzéken.) A napló szerint tegnap senki sem kért ellenpróbát. (Viharos zaj a balon és szélsőbalon.)

Kubik Béla: Nem volt a határozat meghozható.

Szell: Megolvastathatták volna a határozatképességet. (Viharos ellentmondások a balon és szélsőbalon.)

Kubik: Én kértem.

Lengyel: Én is kértem!

Szell: Csak nagy zaj volt. Az elnökség nem hallotta. Ő ezt az eljárását az ellenzéknek oly veszedelmesnek tartja, hogy ha még történt volna is valami kis félreértés, tekintsenek el attól, mert az elnökség nem járt el rosszhi szemüleg. Kéri a tegnapi határozat tudomásul vételét. (Viharos felkiáltások a szélsőbalon: Olyan nincs!)

Possgay: Nem tesszük!

Kubik: Abból nem esznek!

Lengyel: Soha!

Molnár Akos: Vonja vissza a miniszterelnök a javaslatát!

Szell: A komoly tárgyalások érdekében nyugalomra és a napirendre térésre kéri az ellenzékot. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj az ellenzéken.)

Lengyel Zoltán: Tényekről és a házszabályokról van szó. A házszabályok a kisebbség védelmére vannak alkotva. Kéri ennek figyelembe vételét. (Helyeslés.)

Elnök: Az elnöki székből a pártatlanságot tartja szem előtt mindig. (Helyeslés.)

Kubik: El is várjuk!

Elnök: Ez irányban mondja el véleményét a tegnapi esetről. Nem mondja, hogy formahiba nem történetett, de azt határozottan állíthatja, hogy minden rosszakarát nélkül történetett. Sine ira et studio mondja ezt s kéri a Házat, térjenek fölül napirendre, ne csináljanak belőle casust.

Beöthy: A törvényt meg kell tartani. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Elnök: Ismét kéri, térjenek napirendre.

Beöthy: Ragaszkodik indítványához s kéri, hogy a felett határozzanak. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

renaissanceára mindaddig hiába várunk, míg a saját morális színvonalára nem emelkedik.

Aki a keresztény lapokat olvassa — fájdalom, ilyenek még mindig kevesen vannak — tapasztalhatja, hogy a többi közt a színpadról áradó szenny ellen csak ezek szólalnak fel, míg a többiek a legszemérmertlenebb drámai termék fölött sem törnek pácát, sőt egészen magától érthető dolognak tartják az ilyen darabok uralmát. Hogyne jutna tehát eszűbe Horatius *sum teneatis amici*-je, midőn a Nagyvárad Napló febr. 7-iki számában a keresztény katolikus erkölcsostant, morált vádolja meg a szász trónörökösne botlásáért,* mint amely föl-szabadítja az embereket bűnre, hazugságra etc. etc. Nem akarom én most latra vetni, hogy milyen ész-zerű dolog és méltányos a katolikus morál-ról a Los v n Rom mozgalom egyik pártfogóját, a *Deutsch Evangelische Correspondenzet*, idézni, illetőleg forrásul használni; arra sem vállalkozom, hogy a czikkiróval erkölcsstani vitába bocsátkozzam, vagy pláne a Gury re szórt három évtizedes, százszor megczáfolt régalmakat taglaljam (Lásd a többi közt: Történelmi hazugságok. Haller—Karácsonyi. Budapest 1890); ha akarna látni a czikkező, itt Váradon is lát-

* Nemrég ugyancsak ott és egyéb lapokban olvastuk, hogy a szász trónörökösne a jezsuitáktól sugalmazott udvar lélektelen szigora elől menekült. Oh türelmes papiros! Hiszen Szászországban jezsuiták sincsenek!

hatása elől se zárkózzunk el. Valóban, a frivolnál frivolabb darabok annyira megrontották főleg a mi váradi közönségünk erkölcsi érzékét, hogy amit csak egy husz esztendeje is főlháborodással utasított volna el, arról most legfőlebb azt mondja: nem egészen fiatal leányoknak való. *Ornagy ur, Casanova, Loute*, ez oly skála, hogy az ember igazán gondolkodni esik, lehet-e még alább sülyedni. A helybeli sajtó egyes organumainak egyetlen szavk sincs a trágárságok megbélyegzésére, s így lassanként végleg agyon hipnotizálják a közönség ugyanis gyöngyül erkölcsi érzékét. Egyik nagy lúne a sajtónak, hogy elhitei a közönséggel, hogy csak a frivol vigjátékok vagy operettek lehetnek igazán mulatságosak. Ez pedig még a mi közönségünkre nézve is: hazugság. Tanui voltunk, hogy a közönség mily pompás kedvre derült pl. a *Hadjárat a békében, Constantin abbé*, vagy *A kölcsönkért feleség* előadásán, pedig ezekben igazán nincs semmi frivolság. Tehát még a mi frivol darabokkal táplált közönségünk is tud mulatni kétértelmű vagy nagyon is egyértelmű darabok nélkül is. A jó kedvnek, szellemességnek semmi szüksége pikanteriára, vagy pláne trágárságra, melyekkel ma-holnap azonosítani akarják. Ideje volna már, hogy a sajtó tudatára ébredjen nemes hivatásának, s emelje a közönséget ahelyett, hogy magához rántsa a sároa. A színpadi izlés

Elnök: Husznál több képviselő zárt ülést kért. Elrendeli azt. (Elnök helyeslés az ellenzéken, zajos ellentmondások a jobboldalon). Elrendeli a terem és folyosó kifűtését. Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet.

A zárt ülés.

Apponyi Albert megajánlja a zárt ülést.

Poosgy Miklós felhossa a szünet alatt történt incidens, a mikor **Andrássy** Tivadar gróf megtámadta **Beöthy** Akost a midőn hozzájárult a parlament nivójának leszállításához, ezt visszatartotta.

Benedek János elmondja a tegnapi ülés végén történeteket. Az elnöki kijelentés, amely a napirendet megállapította, úgy látszik teljesen elveszett a zajban. Képviselőtársai neki azt mondták, hogy a napirend megállapítása meg nem történt. Az elnök ur kijelentette, hogy ez megtörtént és szóla nem kételkedik szavában. Maga az elnök ur is azt mondta, hogy a napló szerint, kérdés azonban, hogy a tények szerint is megtörtént-e a napirend megállapítása. Amikor az üléseket meghosszabbítják, akkor természetesen, hogy a kisebbség rigorose jár el. Kéri **Dánielt**, hogy nyilatkozzék és oszlassa el a kételety. A másik dolog az, amikor az ellenzék részéről felhangzott, hogy a Ház nem határozatképes. Ez nemcsak a napló szerint, de a tények szerint is megtörtént. Felolvassa a napló idevonatkozó részét. A Ház minden tagjának joga van már a kérdés feltételéhez szólni. Az elnöknek tehát a kérdés feltevésekor körül kell tekinteni, csendet csinálni. Ennek még csak nyoma sincs a naplóban.

Az elnök ur ugyan azt mondta, hogy nem hallotta a kiáltásokat, de azt is mondta, hogy nem is tartozott volna figyelembe venni. Ez ellen tiltakozik. Ellenpróbát is kellett volna elrendelni. Az ellenzék el lett ütve attól a jogától, hogy a határozatképeséget megállapítsa, ami olyan sérelem, amit feltétlenül reparálni kell. Eppen a házszabályok szigorú kezelése szempontjából nem lehet belenyugodni és napirendre térni felette. (Ugy van! a balon és szélsőbalon).

Beöthy Akos: T. Ház! (Zaj.) Helyesli, hogy zárt ülés kéretett, talán itt könnyebben kapacitáljuk egymást. A nyílt ülésben az elnök ur azt mondta, hogy szóla indítványával szemben alaki nehézség forog fean. Szóla szolgálhat erre precedenssel.

Várady Károly: Gyorsírók vannak itt.

Apponyi: Csak képviselőtársaink.

Beöthy: Ez 1886-ban történt, a közigazg. törvény 53. §. tárgyalásánál **Gróf Bánffy Géza** alelnök bezárta a vitát azon ürügy alatt, hogy szóla nincs jelentkező. Szóla beszélni kezdett, de a tulajdonról felhangzott, hogy a Ház már határozott. Erre maga **Tisza Kálmán**

kelt föl és mondván, hogy panasz hangzott fel az iránt, hogy a vita bezárása nem korrektül történt, kérte a Házat, tekintse úgy, mintha nem határozott volna.

Szell Kálmán miniszterelnök: A **Beöthy** precedense más természetű. Akkor csak elnöki enuntiatióról volt szó. (Most is.) De most, amikor a Ház meghoz egy határozatot, előtvaló nap (Zaj.) zárt ülésben sem akarnak meghallgatni, se nyílt ülésben. (Halljuk.) A mikor a Ház elnöke azt mondta, hogy nem hallotta és a mikor senki sem állott fel, (Nagy ellenmondás) akkor nem lehet rossz néven venni a zajban az elnöktől, hogy — bona fide — kimondja a határozatot, mikor az senkit sem sért.

Kéri a képviselőházat, miután senki sem akarta házszabályt sérteni, tessék belenyugodni és — napirendre térni. (Helyeslés.)

Uj igazságügyi javaslatok.

Az uzsorára és az üzletek átruházására vonatkozó törvényjavaslatok már régebben elkészültek s az igazságügyminiszter e hétre tervezte mindkét törvényjavaslatnak a képviselőházban való benyújtását. Az uzsoráról szóla törvényjavaslatban azonban a miniszter — mint a **Budapesti Levelező** jelenti — most egy inkább stiláris, mint érdemi szempontból módosításra szoruló részletet talált s ennek elminálására a közeli napokat, esetleg a jövő hetet is igénybe veszi. E miatt az uzsora-törvényjavaslat csak február utolsó hetében kerülhet a Ház elé s mivel a miniszter ezt az üzletek átruházásáról szóla törvényjavaslat egyidejűleg akarja beterjeszteni, ez utóbbinak a Ház elé vitele is elmarad a mostani hétről. A részletgyre vonatkozó törvényjavaslat szövegezése végleges megállapításban a befejezéshez közel van, de a legtöbb szakértekezleten fölhangzott óhajásokat és az azóta, főleg a könyv- és képkereskedés teréről hangoztatott igényeket **Plósz Sándor** igazságügyminiszter a lehetőség határain belül tekintetbe akarja venni s ehhez képest a törvényjavaslat végleges szövegezése még néhány hetet fog igénybe venni. Amint a miniszterium ezzel végzett, a biztosítási törvény revíziója és a végrehajtási törvény-novella kerül munkába. Mindkettőnél egybe van már gyűjtve az összes anyag s tulajdonképen csak a javaslatok megszüvegezése és az indokolás egybeállítására van még hátra.

Lesz-e villamos vasut?

A jogügyi és világitási bizottság tegnap délután és este folytatólagosan tárgyalta a villamos áram szolgáltatására a nagyváradi közuti vasutal kötendő szerződést.

Este fél 8 óráig vitakoztak egyetlen szakaszon, amely az áram árát szabja meg s amelyet az együttes bizottság a legaprólékosabb részletig meghányt-vetett.

Igen becses szolgálatot tett a bizottság-**nak Hoor Mór**, a **Ganz-czég** igazgatója, aki szakszerű felvilágosításaival minden oldalról megvilágitotta a kérdést. Teljesen igazolta dr. **Károly** Irén azon felfogását, hogy a 12 filléres áramár meghatározásánál a város már elment addig a határig, amelynél ha kára nem, de haszna sem lesz a városnak.

A bizottság többsége el is fogadta a szerződés-tervezettel szemben dr. **Károly** Irén indítványát, hogy a garantálandó 400 ezer kilovatt évi fogyasztáson felül egész 500 ezer kilovattig 12 fillér, azon felül 11 fillér legyen az áram ára.

A közuti vasut már mindent megkísérlett, hogy évek óta húzza-halaszssa a vasut építé-

sét s most már arra tért át, hogy lehetetlen árat követel. A tegnapi helyes határozatot ismét ki fogja aknázni, hogy a vasutat ne építse. Mindjobban meggyőzi a közönséget arról, a mit már régen tudunk: egyszerűen nem akarja építeni a vasutat.

Az együttes ülés folyamán igen érdekes dolgok kerültek felszínre, amelyeket a városra való tekintettel nem hozunk nyilvánosságra, hanem röviden közöljük a következőket:

Rimler Károly polgármester elnököt, a kinek felkérésére **Hoor Mór** tanár, a **Ganz-czég** igazgatója szintén részt vett a tanácskozáson.

Folytatták a villamos vasutal kötendő szerződés-tervezetet. Az első öt szakaszt már előző napon letárgyalták s így a 6. §. következett. Ennek lényege az, hogy a város a villamos vasut részére évi 400,000 kilovatt óra áramot szolgáltat kilovattónként 12 fillérért, tehát évi 48,000 koronáig szavatol a vasut az áramfogyasztásra; 400-tól 500 ezer kilovattig 9 fillérért és 500 ezer kilovattól tul 8 fillérért adja az áram kilovattját a város.

Dr. **Károly** Irén mindjárt elsőnek szóla a §-hoz s megtette indítványát, hogy 400 ezer kilovatt évi fogyasztást biztosítson a vasut s ezt egész 500 ezer kilovattig 12 fillérért adja a város, az 500 ezer kilovattól felüli fogyasztást pedig 11 filléjjével fizesse a vasut. Indokai precíz számításokon alapulnak. A 12 fillér ár is csak minimális; másutt 15 fillérral kezdik a számítását. 9 és 8 fillérért semmiesetre sem adhatjuk az áramot. Ha komolyan akar a társaság vasutat építeni, megfizeti a 12 fillért, mert saját magának többé kerül az előállítás.

Moskovits Miksa gépész mérnök elég magasnak tartja a szerződésbe felvett árat.

Hoor Mór részletesen, szakszerűen foglalkozott a kérdéssel. Figyelembe vette a kérdés tanulmányozásánál a városra háruló előnyöket is s kijelenti, hogy a 12 fillér a lehető legalább ár, ameddig a város károsodás nélkül elmehet. Ha a vasut maga építi a telepet, legalább 15 fillérbe kerül a kilovatt áram. 12 fillérről kevesebért nem merné ajánlani az áram szolgáltatását. A vasut részére csupán a személyszállításra okvetlen szükséges lesz évenként 400,000 kilovatt; ezt garantálhatja. A teherforgalommal együtt 500,000 kilovattnál több áram kell évenként.

Köszeghy József városi főmérnök, aki az utóbbi időben teljes odaadással foglalkozott a kérdéssel, előterjesztette, hogy milyen számítások alapján jutott ahhoz az eredményhez, a melyet a kérdéses szakaszba felvett.

Szokoly Tamás indítványt tett, hogy 13 fillérért adják az áramot 1 évig, s ha látják, hogy a gyakorlat szerint mibe kerül, az önköltségen felül 1% haszon mellett számítsák.

Hlatky Endre és **Gerő** Armin azt indítványozták, hogy 3 évre kössék meg a szerződést s ha bebizonyul, hogy a városnak kára van, építsen a vasut magának telepet.

Hoor Mór szakszerűen magyarázta, hogy ez kivihetetlen.

Dr. **Károly** Irén azt óhajta beszurni a szerződésbe, hogy ha a kilovatt energia előállításához 6 kiló szénnél több kellenék, a különbözethez arányosan járuljon hozzá a vasut-társaság.

A bizottság elfogadta dr. **Károly** Irén indítványát, hogy a vasut által garantált évi 400 ezer kilovattól felül is egész 500 ezer kilovattig 12 fillér, azoufelül 11 fillér legyen a kilovatt energia ára.

Ezután este fél 8 órakor került sor a többi szakaszokra.

hatná, hogy a ker. katolikus erkölcsan az önfeláldozó szeretet anyagait neveli a szerzetesnőkben, s azért pl. protestáns notabilitás javaslatára hozták be a francziskána apácákat is a közkeletbe és zsidó orvos ajánlatára fognak irgalmas nővéreket hozni a gyermekkórházba*: ami ellen felszólaok, az nem más, mint a pártatlan vakmerőség, amelylyel cikkekű egy tiszteletre méltó vallás erkölcsanát megtámadja, legyalázza és beszennyezi** . . .

Ez nem elfogulatlanság, ez nem felekezeti békeszeretet és „last not least“ ez nem jó erkölcs a sajtó terén. Mig a sajtó az ilyenekből ki nem emelkedik, addig hiába várjuk a sajtó által sugalmazott szinpadí erkölcs megújodását. A Nagyváradi Naplónak még egy jó tanácsot adok: fordítsa már egyszer erkölcsanári buzgalmát az igazándi erkölcsstelenség, a szinpadról áradó frivolságok ellen, s hagyjon békét annak, amibe nem ért: a ker. katolikus morálnak.

* Tudjuk, hogy midőn erről volt szó, egyes lapok apácza-invázióról beszéltek

** Oly vallás erkölcsanát, mely a szentek, hősök, vértanuk egész seregével ajándékozta meg az emberiséget, még pedig lyanokéval, kiknek élete és működése az egész emberiség érdekeit szolgálta.

A gyulai r. k. főgymnázium szerződése aláírva.

Végre hosszas tárgyalás után eldőlt a gyulai róm. kath. főgymnázium ügye. Mi sem áll már utjában, hogy a tudomány új csarnoka magába fogadja a tudományszomjas ifjúságot. Ugyanis a végérvényesen megszövegezett szerződés aláírása tegnap délelőtt ment végbe a püspöki palota egyik termében.

Jelen voltak: **Vinkler József** vál. püspök, káptalani helynök elnöklése mellett a püspökségi és **Vinkler**-alapítványok képviselőiben **Fetser Antal** kanonok, a közoktatásügyi miniszter képviselőiben **Nátafalussy Kornél** kir. tanker. főigazgató, a gróf **Wenckheim Krisztina**, **József** és **Antal örökösök** részéről **Spelt Vincze** budapesti ügyvéd, Gyula város képviselőiben **Dutkai Ödön** polgármester és a gyulai r. kath. autonóm hitközség képviselőiben **Gróf Ferencz** prépost, gyulai plebános.

Vinkler püspök röviden jelezve az összejövetel célját, fölkérte **Fetser** Antal apátkanonokot, hogy a szerződés végérvényes szövegét olvassa fel, a minek a megtörténte után a jelenlévők mindannyian aláírták a már lapunkban ösmertetett szerződést, amely azonnal egyházi jóváhagyást is nyert, melyet **Vinkler** püspök, mint kápt. helynök irt alá.

A gymnázium I. osztálya már a jövő iskolai év elején, tehát ez év szeptember havában meg fog nyitni és pedig egyelőre bérházban.

Az értekezlet tagjai délben ebédre **Vinkler** püspök szívesen látott vendégei voltak. A gazdag ebédnél természetesen nem hiányoztak a tartalmas pohárköszöntők. Az első toasztot a házigazda, **Vinkler** püspök mondta, ki szép szavakban fejezte ki köszönetét az alapítóknak, a vall. és közokt. miniszternek, Békésmegye ügybuzgó főispánjának, hogy az intézet létrehozását előmozdították.

Nátafalussy Kornél főigazgató, ki szintén sokat fáradozott a főgymnázium érdekében, a középiskolák nagy jelentőségét fejtegette s örömmel fejezte ki, hogy Békésvármegye székvárosára végre elérte célját, hatásos szónoki lendülettel előadott beszédje végén nagyon melegen éltette a nagyváradi lat. szert. káptalan nagybuzgalma, aranyszívű fejét, **Vinkler József** vál. püspököt.

Utánna még többen éltették a fenkölt lelkű főpapot, ki oly szeretettel és áldozatkészséggel karolta fel a szóban forgó tanintézet érdekeit.

A vendégek a késő délutáni órákig élvezték az illusztris házigazda vendégszeretetét.

UJDONSAGOK.

XIII. Leo.

Huszonöt éve viseli a tiarát. Ma nehezebb a tiara mint bármikor volt, súlyos gondok nehezítik, a minőket XIII. Leo elődjei soha sem ismertek, olyan támadások vonzólnak sárba, a minőket hajdan elképzelni sem tudtak — és e súlyos gondok, kegyetlen támadások alatt XIII. Leo pápa feje nem görnyedt le, sőt egyre magasabbra emelkedett fényben, tiszteletben, szeretetben: glóriában.

Eonek a csodásan hatalmas elméjű pápának emlékezetét őrli meg a Katholikus Kör vasárnap.

Délelőtt ragyogó ünnepélylyel hódol a kör a Szentatyának, melyen dr. **Wolafka** Nándor

püspök az országos hírv. szónok hatalmas szónoki beszédber, dr. **Némelhy** Gyula költői hévvel ódában, az Immaculata-zárda növendékei pedig gyermeki szívből fakadó, gyermeki ajkáról kedvesen csengő énekekkel fogják a nagy pápa neve előtt Nagyvárad katolikus közönségének hódolatát bemutatni.

Az ünnepélynek bizonyos tekintetben folytatása lesz az a bankett, melyet a Kör este a Zöldfában rendez. Erre a társasvacsorára már eddig is számosan jelentkeztek a kibocsátott ivek aláírásával. Ott vannak a jelentkezők közt társadalmunk vezető férfiai s nem maradt el a „kisebb” polgárság sem. Igazi szeretetlankoma lesz ez, mely Nagyvárad katolikus közönségét társadalmi osztálykülönbség nélkül fogja egyesíteni.

A bankettre az eddigieken kívül még egy aláírási iv helyzetetett el a gör. kath. szentszéki irodában **Nyes Mózes** kanonok urnál.

Ünnepi pohárköszöntőt világi katolikusaink egyik, e célra felkérendő vezér férfia fog mondani.

TAJEKOZTATO.

Febr. 12. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.
Febr. 15. A nagyváradi tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése d. e. 11 órakor a vármegyeházán.

Febr. 16. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A villamos magán berendezések. A világiatási bizottság tegnap kora délután ülés tartott **Rimler Károly** polgármester elnökle alatt a város házában, a villamos szekundér vezetékek szerelése tárgyában a Ganz-czég által beadott szerződés tárgyában. Már a multkor hosszas vitakozások folytak ebben a kérdésben. A szerződés-tervezetben az áll, hogy a Ganz-czég irodát és felszerelő műhelyt és világiat testek mintaraktárát rendezi Nagyváradon, s a város czége alatt készít villamos felszereléseket, részletfizetésekre is, ha a város szerepel, mint vállalkozó, s behajtja a részletfizetéseket; továbbá a felszerelés árát nem fizető fogyasztóktól megvonja az áramot. **Mihelyi Adolf**, **Farkas Izidor** óhajják az egyezséget, de a szerződés-tervezetbe befektetett alapon nem, mert az semmi viszonszolgálatot nem nyújt a városnak. **Gerő Armin** fők pitány a szabad versenyt kívánja a helybeli iparosok érdekében, s ezért általánosságban sem fogadja el a tervezetet. A polgármester felhívására a Ganz-czég képviselője kijelentette, hogy minden szerződés nélkül is nyit a czég Nagyváradon irodát és mintaraktárt, s a részletfizetés esetére kéri, hogy a város a makacsfizetőköt vonja meg az áramot. Hosszabb eszmecsere után kimondották, hogy a bizottság véleményezi, miként a szabad verseny biztosítása miatt nem lép be a város a szerelők közzé, s nem szerződik a Ganz-czeggel, amely azért márczius 15-én szerelő irodát nyit, s mintaraktárt tart fenn, hitelképes egyének részére részletfizetésre készíti a felszerelést; viszont a város a fizetni nem akaróktól elvonja az áramot, s a szerelésekhez szükséges villamárámot a színháztól ingyen adja. Így a legjobban meg van oldva a kérdés, mert a helybeli iparnak is fenn van tartva a jog a szerelésekhez. A Ganz-czéghez hasonló feltételek mellett vállalkozók szintén megkapják a várostól a kedvezményeket.

* **Perjéssy Mihály** táblabíró. A hivatalos lap tegnapi számában közli, hogy ő Felsője **Perjéssy Mihály** csikszeredai törvényszéki elnököt a pozsonyi kir. ítélőtáblához bírónak nevezte ki. A hír bennünket annyiban érdekel, hogy **Perjéssy** Nagyváradon mint királyi ügyész működött, s innen helyeztetett át Csikszeredára.

* Ez aztán az egyszerűsítés! Sokat hallottunk már a közigazgatás egyszerűsítéséről. Es sok gyönyörű módja van a közigazgatás egyszerűsítésnek, melyen szakférfiak fáradoznak. Az egyszerűsítésnek azt a módját azonban, melyet egy, a Népszava által czitált kitiltási végzésben láttunk, igazán szívünk mélyéből üdvözölhetjük. Az a bizonyos végzés ugyanis így szól:

221. szám.

Folya község elöljáróságától.

fig. 1903.

Gygyán Miklós tolvádiai illetőségű jelenleg ideiglenes lakhatási engedéllyel bíró egyének — szocialista elvekkel községünkben történt igazgatás s pénzsarolás által elkövetett kihágás miatt Folya község területéről örök időkre történt *kitilt-* s *illetve kiutasítása* tárgyában Folya község elöljárósága következőleg

Határozott:

Gygyán Miklós tolvádiai illetőségű, 27 éves gör. kath. vallású szocialista vezér — Folya község területéről örök időkre *kitilt-* s *illetve kiutasítatik*.

Ajánljuk a nyelvészek figyelmébe ezt a csodés eddig nem használatos rövidési módot, a politikusok figyelmét pedig felhívjuk Folya község elöljáróságára, mert úgy látszik, innen fog kiindulni a magyar közigazgatás igazi egyszerűsítése.

* A telefon védelmére. Nagyvárad városa akként tervezi a villamos világiatást, hogy a Fő-utcán, Szent László-téren, Kossuth-, Zöldfás és Teleki-utca egy részén kábeleket vezet a villamos áramot. A posta- és távirada igazgatóságának meg volt az aggálya, hogy a telefonkábeleknél nem fog-e zavart okozni a világiatásra szolgáló villamárám. A posta-távirada igazgatóság átírata szerint a kereskedelmi miniszter csak úgy hagyta jóvá a világiatási vezetékek tervezetét, hogy ahol telefon-kábel is van, a világiatáshoz szükség s áramot vezető kábelt csak az utca másik oldalán szabad lefektetni.

* **Ongyilkossági** kísérlet a fogházban. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy három cigányasszony a Nemzeti szálloda egyik takarítás végett nyitva lévő vendégszobájából tegnapelőtt délelőtt két párnát elemelt, azonban rajtavesztettek, mert elfogták és a rendőrségen lezárták őket. Az egyik cigányasszonynak **Sárközi Borisnak** úgy látszik nem tetszett a zárka levegője, mert tegnap délelőtt a börtönben két társnője szemeláttára felakasztotta magát. Kísérlete azonban meghiusult, mert idejekorán észrevették a rugkapáló cigányasszonyt és levágták, mielőtt komolyabb baja törént volna. Így a párnalopásért még sem kerül el a büntetést.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Ozv. Szakács Lajosné szül. Papp Mária mint neje és gyermekei Jani és Erzsike, ugy-szintén édesanyja özv. Szakács Sándorné, szül. Orbán Erzsébet, testvérei Szakács Sándor, Ferencz és Rozália, apósa Papp János és Pataky Antal és neje Moldován Mária mint anyós, valamint számos rokonok nevében is legmélyebb fájdalommal tudatják a felejtethen férj, legjobb édesatjának, gyermek, testvér, vő és sógornak, **Szakács Lajosnak** f. évi február 11-én, életének 33-ik, boldog házasságának 3-ik évében történt gyászos elhunytát. Megboldogultnak földi maradványai f. hó 13-án, d. u. 3 órakor fognak Kórház-utca 31/28. sz. háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a várad-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességé-telre az elhunyt rokonai, barátai és kártársai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1903. febr. 11. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Az osztályosrajtók. Az osztályosrajtók tegnapi húzásán a következő számokat sorsolták ki.

25 000 koronát nyert: 3286.
10 000 koronát nyert: 3190.
2000 koronát nyertek: 2887 31231 83817.
1000 koronát nyertek: 44890 78355 88959.
500 koronát nyertek: 1115 3508 5898
12417 16557 17547 19747 20664 27152 28106
33024 3455 35621 41871 43083 43969 45540
46888 49556 49730 50090 50207 50999 50544
52114 58664 60664 61671 62851 64705 65308
66768 58146 77882 78051 81320 84902 86642
88413 89625 105016 150890 106799.

* Alagutban. Nagyváradról Kolozsvárra utazott az ifjú pár. Három havi boldog házasság után most mennek először látogatni az öregekhez. Egy másodosztályú fülkében ülnek más két elegáns ur társaságában.

Vidám, eleven csevegés folyik a társaságban, különösen az egyik idegen ur feletti figyelmes ó nagysága iránt. De amint a vonat a hosszú alagutba ér, lassankint mélyes csönd áll be és a sötétséggel egyre növekszik.

Már-már vége felé közelednek a földalatti utnak, mikor a férj feleségéhez hajlik:

— Emlékszel a nászut édes csókjaira? Itt az alagutban? Lásd azt hittem, most neked jut majd eszedbe...

E pillanatban ragyogva ömlik be a napsugár az ablakon, s végigtánczol az asszonyka megrémült arcán, aki meglepetten rebegi:

— *Hát az előbb nem te voltál?*

* Apró hírek. Az ételosztók. A két ételosztóban tegnapi este és tegnap kiosztottak 1781 adag levest, ugyanannyi kenyeret s ezenkívül 40 egész kenyeret. Pénzadomány nem érkezett. — *Ellopott fehérneműk* Goldstein Bernátné szül. Grün Hani Kolozsvári-u. 8. sz. a. lakása padlásán az éjszaka kellemetlen vendég járt, aki a kitergetve volt 10 kor. értékű fehérneműjét elemelte. A rendőrség nyomozza a tettest.

* Az Amerikai Aruház üzletnyitása és építkezés véget a teljes rőfös és rövidáru rakatárát a Kalenda-féle üzlet helyiségbe Szt. László tér helyezte át, márczius 2-ig. A hol e rakatár minden elfogadható olcsó árban ki lesz árusítva.

Saját érdeke tehát mindenkinek e rakatár megtekintése. 221.

EGYESÜLETEK.

Meghívó.

A nagyvárad közösi iskolai tanítók Segélyegyletének ez évi közgyűlése február hó 19-én csütörtökön d. e. 1/2, 11 órakor a Tanítók Köre helyiségében lesz megtartva, mely közgyűlésre az egyesület tagjait tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. A szám- és felülvizsgáló bizottság jelentése.
  2. Titkári jelentés.
  3. Tisztikar és Igazgató-Tanács választása.
  4. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1903. febr. 11.

Réz Mihály,
elnök.

TANUGY.

Pályázat iskolaszolgái állásra.

A nagyvárad m. kir. áll. főreáliskolánál betöltendő szolgái állomásra, melylyel évi 500 kor. idővel emelkedő fizetés, természetbeni lakás, esetleg megfelelő lakáspénz és annak idején, ha a törvényes feltételek teljesülnek, nyugdíjképeség van összekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomás elnyerésénél elsőbbséggel bírnak az 1873. évi II. t.-cz. értelmében a közös hadseregben, hadi tengerészetnél, vagy a m. kir. honvédségnél kiszolgált altisztek. Ezen

körülmény a közös hadügyi illetőleg a m. kir. honvédelmi miniszterium által kiállított igazolvánnyal bizonyítandó.

A folyamodók tartoznak továbbá okmányokkal igazolni 1. korukat, 2. hogy testileg épek és munkabírók, 3. hogy magyarul beszélni, olvasni és írni tudnak, 4. hogy magyar honpolgárok, 5. ha katonai kötelek alatt nem állanak, az esetben állandó tartózkodási helyük közösi elöljáróságától kiállított és józan erkölcsös életüket igazoló bizonyítványt tartoznak bemutatni.

Az ekként felszerelt és a nagyvárad tanterületi kir. főigazgatóságához címzett kérvények 1903. március hó 1-ig a nagyvárad m. kir. áll. főreáliskola igazgatóságánál nyújthatók be és pedig azok részéről, a kik nem állanak már katonai kötelek alatt közvetlenül, oly folyamodók részéről pedig, a kik még tetteges szolgálatban vannak, az illető katonai hatóság útján.

A nagyvárad m. kir. áll. főreáliskola igazgatósága.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Angot asszony leánya.

Péntek: New York szépe.

Szombat: Monna Vanna (az első szereposztásban.)

A dolovai nábob leánya.

A modern színműírók közt, akármit írjon is a fővárosi kollegiális kritika, csak egy van, a ki modern is, író is a szó legigazibb értelmében: Herczeg Ferencz. Modern, mert a mai társadalomnak, főleg a középosztálynak szíve verését csak ő érzi a maga hamisítatlan valójában; és igazi színműíró, mert ez érzelmeket színpadra is tudja vinni a maguk hamisítatlan valójában. Kisebb-nagyobb hirre vergődik mellette más is; de ez a hir mulékony, az agyondicsért darabot több-kevesebb idő múlva agyonásítják — míg Herczeg Ferencz társadalmi színművei ma is olyan üdék, ma is oly közvetlenül hatnak, mint első előadásukkor.

Persze, a jó darab csak olyan jó előadásban érvényesülhet, mint a tegnapi volt! A rendező, Peterdy az első dicséret. Néhány igen ügyes, ötletes újítást láttunk a rendezésben, a mi a darab hatását csak fokozza. Peterdy különben a szerepében is kivált. Tóth Elek (Tarján) volt ismét a darab központja. Mély igazsággal és érzéssel játszott s el tudta kerülni szerepe veszedelmét; az érzélgősséget. E. Kovács Mariskánál (Vilma) viszont éppen az az érdem, hogy a szerepében rejlő szentimentalizmust el tudta fogadtatni s megállt az igazság határán. Kettejükét viharos tapsok jutalmazták, amiből egyébiránt kijutott Erdélyinek (Bilitzky) is. Erdélyinél kár, hogy felül egyes rossz vicceknek s efféle szerepekben többször nem lép fel. Ötletes, eredeti játéka sok derűs perczet okozott. Tüzzől pattant, igazi magyar uriaszony volt P. Szép Olga, fess, ügyes, de kissé szórakozott hadnagy Szarvasi. Tetszetek Tóvári Anna, Krasznay és különösen Kohári kitűnő tiszt szolgája is. Nem tetszett Csátár (doktor) játszott volna, de bizony szegény nem ember-doktornak nézett ki) és a parforce-vadászok komikus be-koczkodása. Ezt ugyan bátran ki is lehetne hagyni.

Monna Vanna. Abban a szereposztásban került szombaton színpadra Monna Vanna, melyben a bemutató előadásban meghódította a közönséget. Monna Vanna — E. Kovács Mariska, Guidó — Szarvasi Sándor, Marco Colonna — Peterdy, Prinzivalle — Tóth Elek.

P. Vida Etel. Legközelebb, lehet, hogy már vasárnap, kedves művésznő vendégszerepel a Szigligeti-színházban. P. Vida Etel szubrett-énekesnő. A művésznőnek régi vágya, hogy a nagyvárad közönség előtt játszassék. Igazi, vérbeli szubrett P. Vida Etel. A meleg, uri, családi otthont otthagya, hogy visszatérhessen a színpadhoz, régi álmához. Azóta a népszínházban, a debreczeni, szegedi stb. színházban vendégszerepelt nagy sikerrel P. Vida Etel. Nagyváradon két este, két legjobb szerepében fog fellépni. A művésznő egyébként áprilistól kezdve hosszú amerikai hangverseny körútra van szerződötve.

Angot asszony leánya. M. Rédey Szidi ma, csütörtökön este egyik legjobb szerepében, Angot asszony leányában lép föl. A kitűnő operett egyébként a régi bevált szereposztásban került színpadra.

New-York szépe. Egyik színügyi bizottsági ülésen formális indítványt tettek, hogy a színház ujtassa fel a New-York szépe operettet. Ez a tarka, kedves muzsikájú táncoperett nagy közönséget hódított magának. Holnap, pénteken este új Gray Violette-t látunk. A czimszerepet — ez alkalommal először — M. Rédey Szidi játssza. A szereposztásban lesz még több érdekes és hasznos változás.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 146.

Bérlet 128. sz.

Ma csütörtökön, 1903. február 12-én:

Angot asszony leánya.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Larivandière — — — —	Szathmáry Arpd
Pomponet fodrász — — — —	Pintér Imre
Ange Pitou, népekes — — — —	Perényi József
Lange k. a. színész a Feydeau színházban — — — —	T. Pogány Janka
Clairette Angot, virágárusnő — — — —	M. Rédel Szidi
Trenize, arslán — — — —	Bérczi Gyula
Babette, Clariette szolgáló leánya — — — —	Kulinyi Marska
Egy huszártiszt — — — —	Deésy Alfréd

HELYEK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tálalások, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérhálzával szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, február 13-án:

New-York szépe.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

Paraszt kalandok.

Egy nánhegyesi parasztpapucshős tragédiája fejeződött be tegnap a törvényszék előtt.

Mós Mitrúné az asszony, aki ura, parancsolója volt a hitvesének, mert övé volt a vagyon és a szó hatalma, a mivel kitűnően uralkodott együgyű férjén. A menyecske virág korában lévén, élni vágyott, s ráunt már a deresedő Mitrura. Deli legények után vetette magát. Eleven, csillogó szemével nem is sokáig kellett keresni a párját. Ott volt a szűz Bonda Vaszali.

A legény sem kéréte sokáig magát, s a múlt év tavaszán sok májusi éj találta tilosban Vaszalit.

No ha csak az éj találta volna, — de **Mós Mitru**nak is volt alkalmá gyönyörködhetni hitvese páros örömeiben. Többek között május 26 éjszakáján feleségénél találta **Mós Mitru Bonda** Vaszalt, a mi méltán dühbe borította a megcsalt férjet, a ki ötletes parasztmódon bosszulta meg a csábítót. Egy szál ingben verte ki az éjszakában, így szegyenitve meg a **Don Juant** az egész falu előtt.

Ez a felejthetetlen szegyen lázította bosszura **Bonda** Vaszalt és ez időtől örökös lesben állott **Mós Mitru**ra, várva az alkalmas pillanatot, mikor előre mehet az asszonyért, s megbosszulhatja szegyenét.

Az alkalom is eljött június 29-ikén, öcsösével a temető széli legelőről ballagott hazafelé **Bonda** Vaszali, mikor szembe találták **Mós Mitru**t. Mielőtt ez észrevehette volna őket, **Bonda** Vaszali rábeszélte öcscsét **Pávelt**, hogy eseréljenek ruhát, hogy fel ne ismerje őt **Mós Mitru**.

Ruha váltás után lesből támadta meg **Mós Mitru**t és botokkal úgy elverte öcscsé segítségével, hogy **Mós Mitru** balkarja és két oldalbordája eltört. A szerencsétlen ember alig birt haza vándorolni és eltört karja hosszas betegeskedés után örökre nyomorék maradt.

E kalandos büntény miatt állott tegnap a a büntető törvényszék előtt a két **Bonda** testvér.

Súlyos testi sértés büntetével vádolja **Korn** Lajos kir. ügyész.

A két letartóztatott legény tagad. Dr. **Vavrek** Kálmán védő is bizonyítani iparkodik, nem ők lehettek a tettesek, mert abban az időben a szomszéd faluban voltak.

De a kir. törvényszék a tanuvalomások alapján beigazoltnak látta a két vádlott bűnségét és súlyos testi sértés büntetéeért **Bonda** Vaszalt 3 évi börtönnel, **Bonda Pávelt**, tekintve 17 éves életkorát és eltört karja rábeszélésére segített **Mós** elverésében, 1 évi börtönnel büntette.

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás **ezüst evőkészletek 5¹/₂** gyertyatartók és **girandolok 6¹/₂** krajczár grammja

DEUTSCH SIMON
ékszerésznél
Nagyvárad, Bémer-tér.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsénk értesíteni, hogy **Zöldfa-utca**, a volt **Róth A. Gyula**-féle helyiségben egy a mai kor követelményeinek megfelelő, **uri divat, cipő és kalap nagyraktárt** létesítettünk és azt

1903. év február hó 20-án

megnyitjuk.

A midőn ezen vállalatunkhoz a t. közönség szives támogatását kérjük, igérjük, hogy minden e szakmába vágó

kitűnő minőségű árukkal,

a legolcsóbb árakkal állunk rendelkezésére.

Tisztelettel:

Braun és Tsa.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 14. Altiszti bál, a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 15. Nagyvárad-velencei földmivelők körének mulatsága.
Febr. 15. Az izr. i. ögyelet hangversenye és tánc estélye.
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tűzoltó bál a Zöldfában.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, febr. 11. (Saj. tud. távir.)
Ulás végén **Lengyel** Zoltán interpellálta meg a miniszterelnököt, igaz-e, hogy a király a budai udvari bálon németül szólított meg egyeseket. **Szell** Kálmán miniszterelnök erre azt válaszolta, hogy a parlamentnek semmi köze nincs ahhoz, hogy a király mit és hogyan beszél a vendégeivel. **Benedek** beszédére csak holnap kerül a sor.

Háborus hírek a Balkánról.

Pétevár, febr. 11. (Saj. tud. távir.)
Az összes orosz tisztek készenlétben várják a mozgósítási parancsot. S az egész orosz hadsereg úgy készül a mozgósításra, hogy szükség esetén 24 óra alatt teljes készenlétben indul a Balkán felé.

London, febr. 11. (Saj. tud. távir.)
A nagyobb angol ujságok intézkedtek, hogy a balkáni mozgalmakról és harczterekről megbízható tudósításokat kapjanak.

Lemondott mandátumáról.

Budapest, febr. 11. (Saj. tud. távir.)
Harkányi János bíró facseti képviselő lemondott mandátumáról.

Felmentették a királysértés vádja alól.

Kolozsvár, febr. 11. (Saj. tud. távir.)
A kolozsvári esküdtbiróság felmentette **Éber** kolozsvári ujságíró a királysértés vádja alól, a mit a közismert **Mátyás-ünnepi** cikkért emeltek ellene.

A szerb királyi pár Krusedolban.

Zimony, febr. 11. Délelőtt egynegyed 10-kor **Khuen-Héderváry** bán és **Klobus** hadtestparancsnok kíséretükkel, továbbá **Krisztics** Nikola bécsi szerb követ, **Kosovác** polgármester, a hatóságok fejei és a szolgálatban levő tisztek megjelentek a pályaudvaron, a hová a 61-ik gyalogezrednek egy diszszázada is kivonult **Badesky** Péter százados vezetése alatt. **Nemsokára** azután berobogott a Belgrádból jövő magyar udvari különvonat. A vonaton volt **Sándor** király, **Draga** királyné, **Nikolajevics** alezredes udvarnagy, **Pavlovics** Milován hadügyminiszter (a beteg **Cincar-Markovics** miniszterelnök képviselőletében), **Petrovics** Lázár főhadsegéd, **Kumecics** ezredes hadsegéd, dr. **Petrovics** a királyi titkára, **Petronievícs** udvarhölgy, dr. **Markovics** Mihály udvari orvos és két szolgálattevő hadsegéd. A mikor az udvari vonat a pályaudvarra berobogott, a katonai zenekar a szerb himnuszt játszotta. **Mihelyt** a király a szalonkocsi ajtajában megjelent, **Khuen-Héderváry** bán eléje lépett és a következő francia beszéddel üdvözölte:

Fenkölt uralkodóm parancsára az a megtisztelő feladat jutván nekem, hogy felségteket az osztrák-magyar monarchia határán fogadjam, van szerencsém felségteket épp oly tiszteletteljesen, mint szívesen üdvözölni. Engedjék meg nekem, hogy azt az óhajt fejezzem ki, hogy felségteknak a magyar korona országai területén való tartózkodása legnagyobb megelégedésükre szolgáljon. (M. T. I.)

Bíró vesztegetés.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. távir.)
Soós Kálmán dr. ügyét **Sárvány** vizsgáló bírónak osztották ki, aki legott megindította a vizsgálatot.

A szász trónörökös válása.

Drezda, február 11. (Saj. tud. távir.)
A szász királyi választott bíróság a trónörökös válóperében meghozta az ítéletet. **Kimondotta a válást**, **Lujza** herczegasszony **Gironnal** való házasság törése miatt. A perköltség fizetésében is alperes **Lujza** herczegasszonyt marasztalta el a bíróság.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: **Sienkiewicz** Henrik.

196

Sagloba, aki a feleseléstől, nyelveléstől, sőt egy-egy nemessel való viaskodástól nem igen riadt vissza, nem mindig örült ennek a parancsnak, kiváltképpen a **Saslawskiakkal** való verekedésnél. Ha azonban valami lencsiczeli ellenféllel akadt dolguk, akkor sietve visszavonult és csak akkor jött meg a bátorsága, mikor a nemes már kardot rántott. Akkor aztán ilyenféle beszéddel csalogatta az ellenfelőket:

— Jó uram! Lelkiismeretlenség volna tőlem, ha a biztos hátálba kergetnék. Ahelyett tehát, hogy velem verekednél, próbáld meg fiacskámmal, a kis tanítványommal, ámbátor nem hiszem, hogy akár vele is el tudnál banni.

E szavakra azután előállt **Wolodyjovskij** és olyan ostoba képet vágott, mintha azon gondolkoznék, hogy megvívjon hát, vagy sem. De egyszerre kardjához kapott és rövid összecsapás után a földreterítette az ellenfelét. Ilyen módon mulatott a két lovag, a hirnevük a nemesség között szemlátomást nőtt, különösen **Saglobáé**, akiről így beszéltek:

— Ha a tanítványa ilyen, milyen lehet a mester?

Csak **Charlamp** nem tudta **Wolodyjovskij** megtalálni, azt hitte, hogy hivatalos küldetésben **Lithvániába** ment vissza.

Ilyen módon telt el vagy hat hét és ezalatt a közügyek terén sok minden történt. A két királyjelölt elkeseredett küzdelme, a pártívek korteskedése, az ellenfelek heveskedése és izgatott volta lassan megszűnt. Köztudomású dolog volt, hogy **János Kázmért** választják meg, mert a testvére átengedte neki a küzdőteret és önkéntesen lemondott a jelöltségről. Különös volt, hogy **Chmielnickij** is számításba vették és mindenki meg volt győződve róla, hogy meg fog hajolni a király előtt, aki az ő bizalmát is bírta. Ezek a tervezetések nagyjában be is váltak. A dolgok ilyen fordulata nagy csapás volt **Wisniowic**-kire, aki egy perczre sem szűnt meg hangoztatni, hogy a saporogiai **Carthagot** le kell rombolni. Most már csak az egyezkedésről lehetett beszélni. Bár a herczeg előre látta hogy ezek az egyezkedések semmit sem érnek és előbb utóbb meghíusznak és látta a már elkertülhetetlen háborút, mégis nyugtalanság fogta el arra a gondolatra, hogy hová vezet ez a háború. Az egyezség megkötése után **Chmielnickij** csak

erősebb, a köztársaság pedig gyengébb lesz. És ki merne hadat vezetni a dicsőségteljes hadvezér, Chmielnickij ellen? Nem fog-e új vereség, új szerencsétlenség jönni, amely végleg kimeríti a köztársaság erejét? A herceg nem csalódott. Tudta, hogy a főparancsnokságot nem fogják reá, a Károly legféltettebb párthívére bizni. Kázmér herceg ugyanis megígérte a testvéreinek, hogy párthíveit megfogja becsülni, nem mes gondolkodású ember is volt, de a kancellár politikájának híve, a hadvezéri pálcát tehát más fogja kapni, nem ő. De jaj a köztársaságnak, ha nem lesz tapasztaltabb ember a parancsnok, mint Chmielnickij.

Kétszeres keserűség fogta el Jeromos herceg szívét e gondolatra. Aggódott hazájának jövője miatt és fájt látnia, hogy érdemeit nem méltányolták és mást helyeznek elébe. Jeromos nem lett volna igaz Wisniewiecki, ha hű nem volt volna. Kellő erőt érzett magában a főparancsnokságra, meg is érdemelte, kétszeresen szenvedett tehát.

A tiszték közt már azt is beszélték, hogy a herceg nem is várja meg a választás végét és elmegy Varsóból — de az nem igaz. A herceg nem utazott el, de sőt felkereste Kázmér herceget Nieporentben, ahol nagyon kegyes fogadtatásban részesült, és csak hosszabb tartózkodás után tért a városba vissza, mert katonai ügyek szőlították.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági szakelőadások Nagyváradon.

Ez alkalommal is szíves tudomására hozzuk a t. gazdaközségnek, hogy a debreczeni gazdasági tanintézet tanári kara által nagyváradon, február hó 14-ik és 15-én az intelligens gazdaközség részére rendezendő gazdasági szakelőadások a megyeház nagytermében tartatnak meg.

Ezen előadások febr. hó 14-én, azaz szombaton délelőtt 9 órakor kezdődnek a következő sorrendben:

Első nap. Febr. 14-én:

Délelőtt 9-től fél 11-ig: A trágya okszerű kezelése istállóban és a telepen; a talaj okszerű művelése. Előadó: Kerpely Kálmán gazd. tanintézeti igazgató, Juhász Árpád gazd. tanintézeti tanár.

Délelőtt fél 11—12-ig: Az újabb gazdasági gépek ismertetése. Előadó: ifj. Sporzon Pál gazd. tanintézeti tanár.

Délután 2-től fél 4-ig: A nyugoti szarvasmarha tenyésztése tejtermelés szempontjából. Előadó: Ferenczy Ferencz gazd. tanintézeti tanár.

Fél 4—5-ig: A szarvasmarha és sertések járványos betegségei s azok elleni védekezésről. Előadó: Hajós István gazd. tanintézeti tanár.

Második nap: február hó 15-én.

Délelőtt 9—10-ig: Dohánytermelés. Előadó: Kerpely Kálmán gazd. tanintézeti igazgató.

Délelőtt 10—11-ig: Egy középirtok be rendezése tekintettel Biharmegye viszonyaira. Előadó: Vörös Pál gazd. tanintézeti tanár.

Délelőtt 11—12-ig: Szarvasmarha hizlalás. Előadó: Ferenczy Ferencz gazd. tanintézeti tanár.

A mind ezen kiváló fontosságú előadásokra a gazdaközségeket ezuttal is meghívjuk, tudomására hozzuk, hogy az előadásokat bárki minden díj fizetése nélkül meghallgathatja.

Nagyvárad, 1903. febr. 10.

Biharmegyei gazd. egyesület elnöksége.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. február hó 10-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.60—14.—. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 12.20—11.60. Arpa 11.60—11.—. Zab 12.20—11.80. Tengeri 11.—10.60. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 22.60. Köleskása 25.—. Burgonya 5.60. 100 kiló lángliszt 25.60. Zsemlyeliszt 25.20. Fehér kenyér liszt 25.—. Barna kenyér liszt 22.—. Széna fuvarral 4.60. Szózott szalonna 160.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkr. alom-szalma —12. 1 köbméter bükfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahús —96. 1 kiló öntött gyertya —80. 1 kiló lámpaolaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —68. Pálinka —72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kőszó 21.50. 1 mm. nyers faggyú 48.—. 1 mm. olvasztott faggyú 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 hltér ó-bor 60.—. 1 hltér új-bor 32.—. 1 mm. mész 1.30. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 20.—. 1 mm. köles —. 1 mm. mopepze —. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —. 1 mm. aszalt szilva 40.—. 1 kgr. savanyú káposzta 24.—. 1 kgr. szalonna 1.60. 1 kgr. sertés hus 1.24. 1 kgr. juh-hus —. 1 kgr. vereshagyma —16. 1 kgr. foghagyma —56. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 2.80. 1 kgr. barna kenyér —20. 1 ltr kőolaj —44.

Marha ártáblázat 1902. február 10-ről.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 601—700 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—580 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—490 k.
1 drb fejős tehén 100—220 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 154—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180 k. 1 drb veres borju 30—50 k. 1 drb fél éves borju 34—58 k. 1 drb egy éves borju 46—66 k. 1 drb két éves borju 68—160 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr. kény 116—124 k. 1 pár fél éves sertés 36—40 k. 1 pár egy éves sertés 50—78 k. 1 pár két éves sertés 80—140 k. 1 drb igás ló 130—200 k. 1 pár ökör

bőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbbőr 10—20 k.

Forgalmi kimutatás 1903. február hó 10-ről. Tiszta buza körülbelül 320 hltér. Kétszeres buza 90 hltér. Rozs 200 hltér. Arpa 80 hltér. Zab 110 hltér. Tengeri 300 hltér. Burgonya 70 hltér.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 136 drb. Félhizott 158 drb. Sovány 190 drb. Söldő 450 drb. Malacz 240 drb. Hizott marha 78 drb. Jármos ökör 450 drb. Fejős tehén 240 drb. Borju 268 drb. Bivaly — drb. Juh és kecske 80 drb. Ló 468 drb.

Határidők.

	Budapest, febr. 11.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, febr. 11.
Oszták hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	509.50
Rimamurányi	472.—
Magyar jelzálog	
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 11-én.	
Magyar aranyjárdék 4	121.—
Magyar koronajárdék	93.80
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.75
Horvát szlavonföldtehermentesítési kötvény	
Italmérési jog megváltási kötvény	99.50
Horvát szlavonföldtehermentesítési kötvény	201.50
Magyar nyereséj-sorsjegyek-kölcsön	160.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	100.75
Oszták járdék papirban	100.75
Oszták járdék aranyban	121.—
Oszták járdék aranyban	101.50
Oszták korona járdék	156.50
Oszták államsorsjegyek	15.90
Oszták magyar bank részvény	750.—
Magyar hitelbankrészvény	698.50
Oszták hitelintézet részvény	95.40
Párisi vista	19.09
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.10
Németbirodalmi márka	289.82
Londoni vista	23.42
20 márkás arany	

A szerkesztőséget feleltés:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

180.

Értesítés!

Üzletnagyítás és építkezés végett az egész raktár

a Kalenda-féle üzlethelyiségbe,

Szt. László-tér lett márczius 2-áig

áthelyezve, ahol e szép rőfös és rövidáru raktár minden elfogadható olcsó árban lesz kiárusítva.

Kérem figyelemmel lenni, mert e raktár teljesen ki lesz e helyiségben áruva.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Lelkészek, tanítók, katolikus egyesületek, keresztény szövetkezetek partfogására ajánljuk

Helvey Lajos dr. könyvét:

A

Vasárnap délután

czimű pompás népies elbeszélés-kötetet. A derék könyvecskének minden plebánia és iskola könyvtárában, valamennyi egyesületünk és szövetkezetünk asztalán helyet kell foglalnia. Ára postai bérmentes küldéssel egy korona. Pénz előzetes beküldése mellett megrendelhető a szerző czimén, Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.

Meghívás

a nagyváradai takarékpénztár részvénytársaság

56-ik rendes közgyűlésére,

mely 1903. évi márczius hó 1-én d. e. 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1902. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1902. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.

3. Az alapszabályok 40. § a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartalomra.

4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető tértívénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi február hó 22-től kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1903. február hó 9-én.

140.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészét képviselik.

SZŐLŐOLTIVANYOK

szokvány minőségben és európai nemű gyökere és sáma vesszők mélyen leszállított árakon. Oltiványok ezek 90-100 forint. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes jóállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, vagy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csokély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át úgy, hogy a bekerített részek teljesen kulcsosul zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutatási és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékoztatás végett szíves fanyomlatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címzet egy levelezési lap tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítanák, városon, falun, pusztán gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték.

Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Czím: -Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep. Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 358

Még itt
soha nem létezett!

Legolcsóbb
fűszer
bevásárlási forrás

a

MERTZ-féle

üzletben

Körös-utca. Telefon: 448.

MAI NAPTÓL KEZDVE:

ajándék! CZUKOR! ajándék!

Egy kiló finom Cuba kávé . . . . . 1 frt 60 kr.
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.
Fél kilogram finom Cuba kávé . . . . . — frt 80 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.
Negyed kiló finom Cuba kávé . . . . . — frt 40 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.

Egy kilogram finom Ceylon Cuba kávé . . . . . 2 frt — kr.
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.
Fél kilogram finom Ceylon Cuba kávé . . . . . 1 frt — kr.
Fél kilogram cukor hozzá ajándékul.
Negyed kiló finom Ceylon Cuba kávé . . . . . — frt 50 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.

Egy kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé . . . . . 2 frt 40 kr.
Egy kiló cukor hozzá ajándékul.
Fél kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé . . . . . 1 frt 20 kr.
Fél kiló cukor hozzá ajándékul.
Negyed kiló legfinomabb Extr. Cuba kávé . . . . . — frt 60 kr.
Negyed kiló cukor hozzá ajándékul.

Valódi «FRANCK»-kávé, eredeti ládikákban:

1/5 kiló 10 kr. 1/4 kiló 12 kr. 1/3 kiló 22 kr.

TEA, legfinomabb császár-keverék, negyed kiló 2 frt 50 kr.
Hozzá egy kiló cukor ajándékul.

Egyben ajánlom legjobbnak elismert fűszer, csemege, liszt és főzelék nagyraktáramat, olcsó árakon!

Narancs és Citrom 6 darab 10 kr.

CSEMEGE SZŐLLŐ! 5 kilós kosár 2 frt.

ALMA, tiroli bőr-kormos és más fajok.

Egy liter finom petroleum . . . . . 13 kr.
Egy liter salon petroleum I. . . . . 16 kr.
Egy liter császár olaj, legfinomabb . . . 18 kr.

Elvem most is a régi pontos mérleg és szolid kiszolgálás mellett a legjobbat a legolcsóbban jó hírnevem érdekében mindenkor kiszolgálni. Kérem ezen alkalmat felhasználni. — További szíves partfogásukat kérve, tisztelettel

MERTZ NÁNDOR UTÓDA.

Nagyvárad, Körös-utca. Telefon 448.

Ingyen!

1 klgam kávéhoz 1 kiló cukor.

Ingyen!

1 klgam kávéhoz 1 kiló cukor.